

Sårbare unge skal mødes med en håndholdt indsats

Vi må forholde os til, at mødet mellem system og ungt menneske i dag kan ende med, at den unge sidder tilbage og føler sig svigtet, opgivet og overset.

AF MAIBRIT BERLAU

'Man føles sig som en tennisbold, der bliver kastet frem og tilbage i systemet'. Sådan lyder titlen på en rapport fra Rådet for Socialt Udsatte, hvor socialt udsatte unge – blandt andre Dalin, Mads og Martina - fortæller om deres møde med systemet.

De unge mennesker, som har valgt at dele deres historie med os, kender vi alle sammen. De findes iblandt os – og som det også fremgår af rapporten, så lever de deres liv lige foran os, og nogle gange uden at vi opdager, hvor galt det står til. Men det, som rammer mig mest ved denne rapport, er selvfølgelig, at de

unge, som vi er i kontakt med, beretter om oplevelsen af ikke at være set eller hørt af deres socialrådgiver.

'Vi er bare et nummer i rækken. I kommunen er det nummer et, to eller tre tilbud, og hvis du ikke kan det, så ryger du på produktionsskole. Man bliver opdelt i kategorier, og hvis man ikke passer ind, så er det bare ærgerligt,' siger en af de unge.

Rapporten sætter ord på mange af de værste forestillinger, man kan have som socialrådgiver. For vi har jo nu engang valgt faget, fordi vi gerne vil være med til at gøre en forskel.

Jeg ved, at nogle allerede har tænkt tanken: Hvis vi nu spurgte de pågældende socialrådgivere, så ville de nok have en anden historie at berette, og det er helt sikkert en rigtig antagelse.

Men det fritager os ikke for ansvaret for kollektivt at forholde os til, at mødet mellem system og ungt menneske i dag kan ende med, at den unge sidder tilbage og føler sig svigtet, opgivet og overset.

Derfor er vi nødt til at lære af disse og andre lignende historier. Jeg siger ikke, at vi kan skabe forløb og organisationer, hvor der aldrig opstår fejl. Eller at borgere ikke vil opleve, at de ikke modtager den

hjælp, som de selv vurderer at have behov for. Det vil være utopi at tro, at et system kan sikre det.

Vi skal gøre det bedre

Men vi kan gøre det bedre. Jeg hæfter mig ved særligt to forhold i rapporten, som de unge selv angiver som problemer eller ønsker forandret:

- De vil gerne have en stærkere relation til deres socialrådgivere, fordi de på den måde i højere grad oplever indflydelse på, hvad der skal ske i deres liv.
- De unge ønsker, at systemet bliver bedre til at koordinere, så de ikke skal løbe spidsrod i et bureaukratisk system med flere forskellige indsatser og ti forskellige sagsbehandlere. Som en af de unge netop selv siger: 'Man føler sig som en tennisbold'.

Så der er brug for nogle tværministerielle indsatser, som sikrer, at sektorerne arbejder sammen til gavn for de udsatte unge og borgere generelt.

Også de unges ønske om inddragelse og indflydelse er et helt igennem rimeligt og regulært krav – et krav, som er stadfæstet stærkt i loven.

Af retssikkerhedsmæssige årsager er indflydelse i dag meget hægtet op på skriftlig kommunikation. For så kan det dokumenteres, at borgeren har været inddraget. Men når de unge nu selv siger, at de ikke forstår halvdelen af, hvad der skrives til dem, og vi ved, at nogle af dem er ordblinde, så skal vi også sikre inddragelsen på anden vis. Men det kræver mere tid til at udvikle relationen til de unge.

Færre sager og mindre bureaukrati

Her kommer fagforeningskvinden så op i mig, for hvis vi skal skabe mere tid, så er der kun tre veje frem. Enten skal vi arbejde meget mere end 37 timer plus det løse, som de fleste socialrådgivere allerede i dag leverer. Det vil næppe være en vej, vi som fagforening vil godkende. Der er også muligheden for at sortere andre arbejdsopgaver fra, herunder unødvendigt bureaukrati, hvilket kan være en farbar vej, og sidst, men ikke mindst, så er der hele diskussionen om at sænke antallet af sager for de socialrådgivere, der skal skabe og udvikle relationen til unge med komplekse sociale problemer.

Vi har som fagforening igennem lang tid appelleret til og arbejdet for, at man både afvikler bureaukratiet

og sænker antallet af sager pr. socialrådgiver. For vi er faktisk enige med de unge i denne rapport, der siger, at det er fint med støtte-kontakt-personer, men det erstatter aldrig den relation, der bør være mellem den unge og socialrådgiveren.

I dag er der flere kommuner, som efterhånden indser, at der i børne- og familieafdelingerne er brug for et lavere antal sager pr. socialrådgiver. Desværre skal der ofte alvorlige sager på bordet med omsorgssvigt og grov vold mod børnene, før denne konklusion drages.

Andre kommuner har eksempelvis via socialrådgivernes tillidsrepræsentant fået kendskab til Dansk Socialrådgiverforenings vejledende sagstal, hvor vi anbefaler, at en socialrådgiver har højst 30 til 35 sager på børne- og familieområdet. Og der er en del kommuner, som har valgt at ansætte flere socialrådgivere for at få et sagstal, som matcher Dansk Socialrådgiverforenings vejledning.

Men vi har brug for, at den erkendelse udbredes til alle kommuner. Vores seneste undersøgelse om sagstal på børne- og ungeområdet viser, at socialrådgiverne i gennemsnit har 41 sager, hvilket svarer til en overskridelse på 17 procent. Bag gennemsnittallet gemmer der sig en virkelighed, hvor det laveste sagstal er 31, mens den kommune, der har flest sager pr. socialrådgiver, når op på 60.

Ungeenheder på vej

Derfor er og bliver det i høj grad en ressourcediskussion – lige såvel som en faglig diskussion af, hvordan man inddrager de unge på deres præmisser.

Hvis vi afslutningsvis skal vende tilbage til udsagnet om at 'føle sig som en tennisbold', kan jeg kun give de unge ret. Ved overgangen fra barn til voksen, som i vores system nærmest sker på et sekund, nemlig på de unges 18-års fødselsdag, bliver de i de fleste kommuner flyttet over i voksenafdelingen, hvor de får en ny sagsbehandler. Og det modsvarer ikke, hvordan man bliver voksen i virkeligheden.

De unge kan også føle sig som 'tennisbolde' mellem de specialiseringer, som kommunerne er organiseret efter: arbejdsløs – én sagsbehandler. Misbruger – en anden sagsbehandler. Sårbar med koncentrationsbesvær og måske lidt selvskadende adfærd – en tredje sagsbehandler...

Heldigvis fik Dansk Socialrådgiverforening sat et

meget vigtigt fingeraftryk på den nye kontanthjælpsreform. Fremover får kommunerne mulighed for at etablere ungeenheder - som går fra 15-25 år - på tværs af forvaltningerne. Der samles alle fagligheder, som har til opgave at koordinere omkring den unge. Det skal meget gerne føre til, at de unge ikke længere skal opleve, at de bliver kastet rundt mellem systemerne - fra den ene sagsbehandler til den anden. Udsatte unge har krav på en håndholdt, helhedsorienteret indsats.

Vi har også foreslået, at disse enheder placeres alle andre steder end på et rådhus. Gerne ved ungdomsklubben eller på en skole. Steder hvor unge mennesker kommer. Vi ved fra de erfaringer, der er gjort under frikommuneprojektet, at det har været en kæmpe gevinst for relationen og tilhørsforholdet mellem socialrådgiver og den unge, og det kan ses på resultaterne, hvilket slet ikke overrasker os.

Men kontanthjælpsaftalen vækker også en række bekymringer. Alle unge under 30 år får med kontanthjælpsaftalen den lave ydelse på 5.753 kr. pr. måned (uddannelsesstøttehjælp). Hvis de har en uddannelse får de 1.000 kr. mere, og hvis de er aktivitetsparate, kan de blive suppleret op til deres hidtidige ydelse, men først efter 3 måneders visitationstid. Når de unge starter på en uddannelse, overgår de til SU.

Den lave ydelse til de unge ser vi som en kæmpe barriere. Som en socialrådgiver skrev til mig for nylig: *'Vi får så travlt med at søge om enkeltydelser eller paragraf 81a, at vi slet ikke får tid til at tale ordentligt med de unge og lære dem at kende, og så ryger ideen jo med tidlig indsats.'*

Alt i alt mener jeg, at der er forbedringer på vej for så vidt angår de områder, hvor vi kan organisere os ud af problemerne. Men der er fortsat et stykke vej, før vi som samfund kan se Dalin, Mads og Martina i øjnene og sige: *'Vi har hørt jer, vi har set jer, og nu handler vi'*. ■

Læs mere om Dansk Socialrådgiverforenings vejledende sagstal på www.socialrdg.dk/sagstal

Læs rapporten 'Man føler sig som en tennisbold, der bliver kastet frem og tilbage i systemet - samtaler med socialt udsatte unge om deres møde med systemet' på www.udsatte.dk

Man ved jo godt, man er en belastning for samfundet ...

Tålmodighed og tillid er nøgleord i arbejdet med udsatte unge.

AF RIKKELINE FACIUS

Langt de fleste unge gennemfører deres uddannelsesforløb efter planen og kan fortsætte mod voksenlivet med gode forudsætninger for at klare sig både menneskeligt og professionelt. Desværre er der dog stadig en mindre gruppe af de unge, der har vanskeligt ved at klare hverdagen og som ikke har fundet en plads på hverken arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet. Denne gruppe, de udsatte unge, er de unge, der på grund af personlige eller sociale problemer har vanskeligt ved at gennemføre en uddannelse eller fastholde et arbejde.

De unge, jeg møder i mit daglige virke som mentor og støtteperson, kan have dansk eller udenlandsk baggrund. Det er selvsagt meget forskellige problematikker, der ligger til grund for deres situation, men deres vanskeligheder og barrierer i forhold til at komme videre i livet er overraskende ens.

De unge har ofte en vanskelig folkeskoletid bag sig. Mange har ikke afsluttet skolegangen med en afgangseksamen, og der er ofte ringe eller ingen opbakning fra hjemmet til de almindelige hverdagsopgaver. Mange af de unge, jeg møder, har ingen viden om samfundet og om, hvordan det fungerer med fx skat, lønsedler, nem-id og netbank. Det er en vigtig pointe, at denne gruppe er overordentlig bred set i social kontekst. Jeg møder både somaliske gangstere, danske unge fra hjem med massivt misbrug og unge med veluddannede forældre, der er knækket på gymnasiet og bukket under for de mange krav, der ligger i samfundet i dag. Der kan være kriminalitet, misbrug eller psykisk sygdom i alle grupperne.

De udsatte unge er en gruppe, der oplever mange krav i forbindelse med samfundsudviklingen og ar-